

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тач. 6. и 15. Устава Републике Србије, којим је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, порески систем и финансирање остваривања права и дужности Републике Србије, утврђених Уставом и законом.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

• *Проблеми које овај закон треба да реши, односно циљеви који се овим законом постижу*

Разлози за доношење овог закона садржани су у потреби поједностављења поступка утврђивања пореске обавезе за обвезнике који остварују приходе по основу рада на које се порез плаћа самоопорезивањем, као и смањења трошкова администрирања пореске обавезе по том основу.

Основна садржина предложених измена и допуна Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС”, бр. 24/01, 80/02, 80/02-др. закон, 135/04, 62/06, 65/06-исправка, 31/09, 44/09, 18/10, 50/11, 91/11-УС, 93/12, 114/12-УС, 47/13, 48/13-исправка, 108/13, 57/14, 68/14-др. закон, 112/15, 113/17, 95/18, 86/19 и 153/20 - у даљем тексту: Закон) односи се на опорезивање прихода физичких лица која остварују приходе од ауторских и сродних права на које се порез плаћа самоопорезивањем, као и по основу уговорене накнаде за извршени рад на које се порез плаћа самоопорезивањем. Тим лицима признају се нормирани трошкови у динарском износу у висини троструког износа из члана 15а став 2. Закона (који је опредељен као неопорезиви износ зараде), по основу наведених прихода остварених у кварталу.

Поред тога, по основу уговорене накнаде од ауторских и сродних права и уговорене накнаде за извршени рад, на које се порез плаћа самоопорезивањем, а који су остварени у периоду почев од 1. јануара 2015. године закључно са 30. септембром 2021. године, порез се утврђује решењем пореског органа уколико није:

- наступила застарелост утврђивања пореске обавезе у складу са прописима који су били на снази у моменту остваривања прихода, или
- правоснажно окончан поступак наплате пореске обавезе, или
- пре ступања на снагу овог закона плаћена пореска обавеза у складу са прописима који су били на снази на дан настанка пореске обавезе.

По основу пореске обавезе утврђене решењем пореског органа омогућено је плаћање на 120 једнаких месечних износа. Нормирани трошкови признају се у висини 43% од бруто прихода.

• *Разматране могућности да се проблеми реше и без доношења закона*

Имајући у виду да је реч о елементима система и политике јавних прихода који се, сагласно одредбама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр. 54/09, 73/10,

101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-исправка, 108/13, 142/14, 68/15-др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19 и 149/20) уводе законом, то значи да се измене и допуне тих елемената могу вршити само законом. Према томе, како се материја која се уређује овим законом односи на опорезивање прихода физичких лица и спада у законодавну регулативу, није разматрано, нити је било основа за разматрање њеног уређења другим законом или подзаконским актом.

• *Зашто је доношење закона најбољи начин за решавање проблема*

С обзиром да се ради о законској материји, одређена постојећа законска решења једино је и могуће мењати и допуњавати доношењем закона, тј. изменама и допунама Закона.

Уређивањем порескоправне материје, овим законом даје се допринос правној сигурности и обезбеђује јавности доступност у погледу вођења пореске политике, с обзиром да се овај закон као општи правни акт објављује и ствара једнака права и обавезе за све субјекте који се нађу у истој порескоправној ситуацији.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Уз члан 1.

Новододатим чланом 126 Закона утврђује се висина нормираних трошкова у динарском износу по основу прихода од ауторских и сродних права на које се порез плаћа самоопорезивањем, као и прихода по основу уговорене накнаде за извршени рад на које се порез плаћа самоопорезивањем. Нормирани трошкови признају се у висини троструког износа из члана 15а став 2. Закона (који је опредељен као неопорезиви износ зараде) за бруто износ наведених прихода које обвезник оствари у кварталу, при чему је висина нормираних трошкова иста без обзира да ли је обвезник остварио приходе по једном или по другом основу или по оба основа истовремено.

Уз члан 2.

Допуном члана 56. Закона, додатим ставом 2. предлаже се да се за приходе од ауторских и сродних права на које се порез плаћа самоопорезивањем, изузев тих прихода које остварује обвезник који има статус самосталног уметника у складу са законом који уређује област културе, нормирани трошкови признају у складу са новододатим чланом 126 Закона. Сагласно томе, нормирани трошкови признају се у висини троструког неопорезивог износа зараде за наведене приходе које обвезник оствари у кварталу.

Уз члан 3.

Изменама у члану 85. Закона као опорезиви приход, који се опорезује сагласно том члану, наводи се приход по основу уговорене накнаде за извршени рад на који се порез плаћа самоопорезивањем. Опорезиви приход чини бруто приход по том основу, остварен у кварталу, умањен за нормиране трошкове који се признају на начин из новододатог члана 126 Закона.

Уз члан 4.

У члану 95. Закона, који се односи на подношење пореске пријаве, предлаже се да се пореска пријава за приходе за које се нормирани трошкови признају сагласно новододатом члану 126 Закона, подноси у року од 30 дана од истека квартала у коме су ти приходи остварени.

Уз члан 5.

Предлаже се да порески орган решењем утврђује порез на приходе по основу уговорене накнаде од ауторских и сродних права и уговорене накнаде за извршени рад, на које се порез плаћа самоопорезивањем, остварене у периоду почев од 1. јануара 2015. године закључно са 30. септембром 2021. године. Порез се утврђује уколико није:

- наступила застарелост утврђивања пореске обавезе у складу са прописима који су били на снази у моменту остваривања прихода, или
- правоснажно окончан поступак наплате пореске обавезе, или
- пре ступања на снагу овог закона плаћена пореска обавеза у складу са прописима који су били на снази на дан настанка пореске обавезе.

По основу наведених прихода признају се нормирани трошкови од 43% од бруто прихода. Порез утврђен решењем плаћа се у 120 једнаких месечних износа, с тим да први износ доспева за плаћање 15. у месецу који следи месецу који је наредни у односу на месец у коме је донето решење пореског органа.

Предлаже се да министар ближе уреди начин евидентирања и обавештавања надлежних органа о јавним приходима који се утврђују и плаћају сагласно ст. 1. до 3. овог члана.

Уз члан 6.

Наводи се да ће се подзаконски акт за извршавање овог закона донети у року од 120 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Уз члан 7.

Предлаже се да се овај закон примењује од 1. октобра 2021. године, осим члана 5. који ће се примењивати од дана ступања на снагу овог закона.

Уз члан 8.

Предлаже се да овај закон ступи на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Очекује се да ће предложена законска решења имати неутралан ефекат на буџет, имајући у виду да, на основу расположивих података Пореске управе, очекивани приходи

по основу пореза и допринос за период почев од 2016. године закључно до јуна 2020. године, према предложеном решењу, износе око 3 милијарде динара колико би износиле и обавезе према сада важећем законском решењу чија измена се предлаже.

1. На кога ће и како ће највероватније утицати решења у овом закону

Предложена решења утицаће на физичка лица која остварују приходе од ауторских и сродних права на које се порез плаћа самоопорезивањем, као и по основу уговорене накнаде за извршени рад на које се порез плаћа самоопорезивањем. Тим лицима признају се нормирани трошкови у динарском износу у висини троструког износа из члана 15а став 2. Закона, као неопорезивог износа зараде, по основу наведених прихода остварених у кварталу.

Поред тога, по основу уговорене накнаде од ауторских и сродних права и уговорене накнаде за извршени рад, на које се порез плаћа самоопорезивање, а које су остварени у периоду почев од 1. јануара 2015. године закључно са 30. септембром 2021. године, порез се утврђује решењем пореског органа уколико није:

- наступила застарелост утврђивања пореске обавезе у складу са прописима који су били на снази у моменту остваривања прихода, или
- правоснажно окончан поступак наплате пореске обавезе, или
- пре ступања на снагу овог закона плаћена пореска обавеза у складу са прописима који су били на снази на дан настанка пореске обавезе.

Омогућено је плаћање пореза у 120 једнаких месечних износа, а нормирани трошкови су 43% од бруто прихода.

2. Какве трошкове ће примена овог закона створити грађанима и привреди

Предложена законска решења не стварају додатне трошкове грађанима и привреди.

Предложено решење у делу утврђивања нормираних трошкова у динарском износу у висини троструког износа из члана 15а став 2. Закона (члан се односи на неопорезиви износ зараде), требало би да смањи трошкове администраирања пореске обавезе обвезницима који остварују приходе од ауторских и сродних права и по основу уговорене накнаде за извршени рад, на које се порез плаћа самоопорезивањем.

3. Да ли су позитивне последице доношења овог закона такве да оправдавају трошкове које ће он стварати

Предложена решења не стварају трошкове ни грађанима ни привреди, с обзиром да имају за циљ уређење пореске обавезе по основу уговорене накнаде за рад, а које обавезе се плаћају на терет пореског обвезника.

Утврђивање нормираних трошкова у динарском износу у висини троструког износа из члана 15а став 2. Закона (члан се односи на неопорезиви износ зараде), који су једнаки за све обвезнике који остварују уговорену накнаду по основу свог рада, на које се порез плаћа самоопорезивањем, представља поједностављење поступка утврђивања пореске обавезе по основу свих врста уговорених накнада за рада.

Поред тога, предложеним законским решењима се смањују трошкови администраирања пореске обавезе по основу наведених накнада за рад.

Позитивне последице доношења овог закона односе се и на наставак сузбијања „сиве економије”, стварањем услова за подстицање обвезника на пријављивање прихода

по основу којих обвезници по поједностављеној процедури сами обрачунавају и плаћају порез самоопорезивањем.

Очекује се да предложена решења имају позитиван ефекат на пријављивање прихода и плаћање пореза, као и доприноса који су основ за остваривање права из обавезног социјалног осигурања.

4. Да ли се овим законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција

Предложена решења имаће за последицу смањење трошкова за обвезнике по основу предметних уговорених накнада, и у том смислу може се очекивати да ће допринети стварању повољнијих услова привређивања кроз растерећење обвезника.

5. Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о овом закону

Овај закон је у поступку припреме достављен надлежним министарствима и другим надлежним органима, тако да је заинтересованим странама пружена прилика да се изјасне о предложеном закону.

У поступку припреме текста овог закона размотрене су иницијативе за измену Закона.

Текст нацрта овог закона објављен је на сајту Министарства финансија тако да су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне на закон.

6. Које ће се мере током примене овог закона предузети да би се остварило оно што се његовим доношењем намерава

Министарство финансија надлежно је за спровођење предложеног закона, за његову уједначену примену на територији Републике Србије, као и за давање мишљења о његовој примени.

Посебно истичемо да Министарство финансија, периодичним публикавањем Билтена службених објашњења и стручних мишљења за примену финансијских прописа, као и на други погодан начин, додатно обезбеђује транспарентност, информисаност и приступ информацијама, како би се и на овај начин допринело остваривању циљева постављених доношењем овог закона.